

Sygn. akt IV U 386/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Magdalena Piątkowska

Protokolant : Anna Koziol

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 stycznia 2017 roku w Ś.

sprawy z odwołania **M. Z.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

z dnia 8 sierpnia 2016r. znak: (...)

o zasiłek macierzyński

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 8 sierpnia 2016r. znak: (...) w ten sposób, iż ustala brak obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego wraz z odsetkami w łącznej kwocie brutto (...) zł za okres wskazany w decyzji.

UZASADNIENIE

Powódka M. Z. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 8 sierpnia 2016 roku, odmawiającej jej prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeni społecznych w razie choroby i macierzyństwa na dziecko urodzone w dniu (...) oraz zobowiązującej ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego za okres od 31 października 2015 roku do 31 lipca 2016 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie brutto (...) zł brutto. W uzasadnieniu twierdziła, że jest osobą młodą i niedoświadczoną, w Internecie natrafiła na ofertę firmy oferującą jej pomoc w rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej i uzyskaniu z tego tytułu zasiłku macierzyńskiego. Nie miała świadomości, że działanie tej firmy są niezgodne z prawem.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie (...) zł. W uzasadnieniu powołano podstawę prawną decyzji, podnosząc, decyzja z dnia 9 czerwca 2016 roku organ rentowy wyłączył powódkę z podlegania ubezpieczeniom społecznym w tym dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie przypadającym po dniu 1 września 2009 roku.

W toku postępowania Sąd ustalił

następujący stan faktyczny:

Powódka w dniu 1 września 2015 roku zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej pod nazwą (...) mobilny fryzjer M. Z.. W założeniu działalności powódka korzystała z pomocy firmy (...) w pracy” w programie „pomagamy mamom”. Firma powódki była fikcyjna i założona została wyłącznie na okres ciąży. Wszystkich formalności związanych z założeniem działalności gospodarczej powódki dokonał pracownik firmy (...) w pracy” S. K., który zapewnił ją legalności przedsięwzięcia i należnym jej zasiłku macierzyńskim.

W trakcie prowadzonego postępowania wyjaśniającego organ rentowy ustalił, że zgłoszenie się powódki do ubezpieczeń społecznych z tytułu rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności i w krótkim czasie wystąpienie z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego oraz zdeklarowanie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe za wrzesień 2015 rok w wysokości (...) zł zmierzało do uzyskania zawyżonych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Decyzją z dnia 9 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. Inspektorat w K. stwierdził, że M. Z. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 września 2015 roku.

W dniu (...) roku powódka urodziła dziecko.

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2016 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił powódce prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa na dziecko urodzone w dniu (...) i zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego za okres od 31 października 2015 roku do 31 lipca 2016 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie brutto (...) zł.

Dowód:

- akta ZUS – w załączeniu;
- zeznania powódki M. Z. – e protokół z dnia 16.01.2017 r . k. 31.

W tak ustalonym stanie faktycznym

sąd zważył:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 roku , poz. 121 ze zmianami) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie zaś z art. 84 ust 2 powyżej cytowanej ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważane są:

1) świadczenia, które zostały wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących:

a) ustanie prawa do świadczeń,

b) wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przepis ten, ustanawiając obowiązek zwrotu świadczenia przez osobę, która pobrała nienależne świadczenie, wskazuje istotną cechę nienależnie pobranego świadczenia w ujęciu u.s.u.s, tj. świadomość (złą wiarę) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. Obowiązek zwrotu świadczenia obciąża więc tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s.), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego

wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s.). Świadomość nienależności świadczenia może mieć źródło w pouczeniu udzielonym przez organ rentowy co do okoliczności powodujących konieczność zwrotu świadczenia, bądź też może wynikać z zawinionego działania osoby, która spowodowała wypłatę świadczeń.

W orzecznictwie sądowym, dotyczącym problematyki zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, ugruntowany jest pogląd o możliwości domagania się przez organ rentowy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tylko wówczas, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę, przy czym dla ustalenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, decydujące znacznie ma świadomość i zamiar ubezpieczonego, który pobrał świadczenie w złej wierze.

W okolicznościach niniejszej sprawy pobrane przez powódkę świadczenie było niewątpliwie świadczeniem nienależnym. Nie można jednak uznać, aby powódka pobrała świadczenie w złej wierze, albowiem nie zostały spełnione przesłanki z art. 84 ust. 2 powołanej ustawy z dnia 13 października 1998 roku. W tym miejscu wskazać należy, że pouczenie osoby pobierającej świadczenie o okolicznościach powodujących ustanie prawa do świadczenia albo wstrzymania wypłaty świadczenia w całości lub części ma doniosły charakter z uwagi na fakt, iż przesądza o świadomości ubezpieczonego pobrania świadczenia bez podstawy prawnej. Powinno ono zawierać informację o okolicznościach, których wystąpienie spowoduje brak prawa do świadczenia lub wstrzymanie jego wypłaty w całości lub części oraz zobowiązanie powiadomienia organu rentowego o zajściu ww. okoliczności. Obowiązek udzielenia pouczenia obciąża organ rentowy, który w przypadku sporu zobowiązany jest do wykazania skutecznego doręczenia prawidłowego pouczenia adresatowi. W przypadku braku potwierdzenia doręczenia przesyłki zawierającej stosowne pouczenie organ rentowy skuteczność doręczenia może wykazywać innymi dowodami. Strona pozwana nie wykazała natomiast, aby powódka pouczona została o braku prawa do pobierania świadczeń.

W realiach przedmiotowej sprawy nie można, zdaniem Sądu, przypisać powódce świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego, celem uzyskania świadczeń. Jak wynika z zeznań powódki, była przeświadczona o legalności działania firmy, za pośrednictwem której założyła działalność gospodarczą, zaś osoba z którą kontaktowała się powódka przekonywała ją, iż działania firmy są zgodne z prawem. Ponadto powódka jako osoba dość młoda i niezorientowana w rynku pracy mogła mieć przeświadczenie, że podejmowane przez nią działania są słuszne, a wypłacone świadczenie należnie pobrane, skoro podpisała stosowne dokumenty i zawarła umowę będąc przekonana, że działania pośredniczącej firmy są zgodne z prawem.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż brak było materialnej podstawy żądania od powoda zwrotu świadczeń i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję.